

EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 2.6.2014.
COM(2014) 426 final

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMS

par Slovākijas 2014. gada valsts reformu programmu

un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Slovākijas 2014. gada stabilitātes programmu

{SWD(2014) 426 final}

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMS

par Slovākijas 2014. gada valsts reformu programmu

un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Slovākijas 2014. gada stabilitātes programmu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes 1997. gada 7. jūlija Regulu (EK) Nr. 1466/97 par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu¹ un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu²,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas³,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

- (1) Eiropadome 2010. gada 26. martā piekrita Komisijas priekšlikumam sākt jaunu izaugsmes un nodarbinātības stratēģiju – “Eiropa 2020” –, kam pamatā ir ciešāka ekonomikas politikas koordinācija, lielākoties pievēršot uzmanību galvenajām jomām, kurās jāīstojas, lai palielinātu Eiropas ilgtspējīgas izaugsmes potenciālu un konkurētspēju.
- (2) Padome 2010. gada 13. jūlijā, pamatojoties uz Komisijas priekšlikumiem, pieņēma ieteikumu par dalībvalstu un Savienības vispārējām ekonomikas politikas pamatnostādņēm (2010.–2014. g.) un 2010. gada 21. oktobrī – lēmumu par dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādņēm, kas kopā veido “integrētās pamatnostādnes”. Dalībvalstis tika aicinātas ņemt vērā šīs integrētās pamatnostādnes savā ekonomikas un nodarbinātības politikā.
- (3) Valstu vai to valdību vadītāji 2012. gada 29. jūnijā pieņēma lēmumu par Izaugsmes un nodarbinātības paktu, kas ir saskaņots pamats rīcībai valstu, ES un eurozonas līmenī, izmantojot visas iespējamās sviras, instrumentus un politikas jomas. Viņi

¹ OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

² COM(2014) 426 *final*.

³ P7_TA(2014)0128 un P7_TA(2014)0129.

pieņēma lēmumu par dalībvalstu līmenī veicamo rīcību, jo īpaši paužot pilnīgu apņemšanos sasniegt stratēģijas “Eiropa 2020” mērķus un īstenot konkrētai valstij adresētos ieteikumus.

- (4) Padome 2013. gada 9. jūlijā pieņēma ieteikumu par Slovākijas 2013. gada valsts reformu programmu un sniedza savu atzinumu par Slovākijas atjaunināto stabilitātes programmu 2012.-2016. gadam. Komisija 2013. gada 15. novembrī saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 473/2013⁴ sniedza atzinumu par Slovākijas budžeta plāna projektu 2014. gadam⁵.
- (5) Komisija 2013. gada 13. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu⁶, iezīmējot 2014. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada sākumu. Komisija tajā pašā dienā, pamatojoties uz Regulu (ES) Nr. 1176/2011, pieņēma brīdināšanas mehānisma ziņojumu⁷, kurā tā neidentificēja Slovākiju kā vienu no dalībvalstīm, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats.
- (6) Eiropadome 2013. gada 20. decembrī apstiprināja prioritātes, lai nodrošinātu finanšu stabilitāti, fiskālo konsolidāciju un rīcību izaugsmes sekmēšanai. Tā uzsvēra vajadzību īstenot diferencētu, uz izaugsmi vērstu fiskālo konsolidāciju, atjaunot normālus aizdevumu nosacījumus ekonomikai, sekmēt izaugsmi un konkurētspēju, risināt bezdarba problēmu, novērst krīzes sociālās sekas un modernizēt valsts pārvaldi.
- (7) Slovākija 2014. gada 23. aprīlī iesniedza savu 2014. gada valsts reformu programmu un 2014. gada stabilitātes programmu. Abas programmas tika izvērtētas vienlaikus, lai ņemtu vērā to savstarpējo saistību.
- (8) 2014. gada stabilitātes programmā izklāstītās budžeta stratēģijas mērķis ir nodrošināt pārmērīgā budžeta deficīta novēršanas ilgtspēju un līdz 2017. gadam sasniegt strukturālā deficīta vidējā termiņa mērķi — 0,5 % no IKP. Šāds vidējā termiņa mērķis ir stingrāks par Stabilitātes un izaugsmes pakta prasīto. Slovākijas vispārējās valdības deficīts 2013. gadā ir noturīgi samazināts zem 3 % no IKP. Plānotās izmaiņas (pārrēķinātajā) strukturālajā bilancē varētu liecināt, ka Slovākija ievērojami novirzās no korekcijām vidēja termiņa mērķa sasniegšanai. 2015. gadā plānotais uzlabojums par 0,3 % no IKP atbilstu Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumiem. Turpmākajos gados stabilitātes programma nenodrošinātu atbilstošas korekcijas vidēja termiņa mērķa sasniegšanai. Gan 2014., gan 2015. gadā izdevumu pieauguma temps atbilstu izdevumu kritērijam. Stabilitātes programmā paredzēts, ka lielākā daļa konsolidācijas pasākumu, lai sasniegtu vidējā termiņa mērķi, tiktu veikti 2016. un 2017. gadā. Kopumā korekcijas vidēja termiņa mērķa sasniegšanai ir saistītas ar risku attiecībā uz atbilstību Stabilitātes un izaugsmes pakta prasībām. Stabilitātes programmā paredzēts, ka visā programmas darbības laikā valdības parāds saglabāsies zemāks par atsaucis vērtību 60 % apmērā no IKP. Programmas budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomiskais scenārijs, ko ir apstiprinājusi neatkarīga struktūra (Makroekonomisko prognožu komiteja), ir ticams. Jau aprēķinātie pasākumi nenodrošina, ka iestāžu noteiktie fiskālie mērķi tiks īstenoti. Turklāt ne visi ieņēmumu pasākumi ir pietiekoši skaidri definēti un joprojām riskam pakļauta ir valsts pārvaldes izmaksu taupīšanas reformu īstenošana, bet publiskā sektora algu izdevumi, tāpat kā iepriekš, var neatbilst budžetā iekļātajām vērtībām. Savukārt

⁴ OV L 140, 27.5.2013., 11. lpp.

⁵ C(2013) 8011 *final*.

⁶ COM(2013) 800 *final*.

⁷ COM(2013) 790 *final*.

stabilitātes programmā norādītajos skaitļos pagaidām nav ņemti vērā paredzami ietaupījumi, ko nodrošinātu iekšējā parāda ierobežojumu aktivizēšana. Saskaņā ar Komisijas 2014. gada pavasara prognozi, kurā ir iekļauta pēc parāda ierobežojumu piemērošanas iegūto izdevumu ietaupījumu ietekme, novirze no korekcijām 2014. gadā varētu būt mazāka par programmā paredzēto, bet 2015. gadā paredzamas pietiekamas strukturālās korekcijas, izpildot izdevumu kritēriju gan 2014., gan 2015. gadā. Gan stabilitātes, gan valsts reformu programmā pausta apņemšanās kāpināt izaugsmi veicinošus izdevumus, taču neizskatās, ka pamatā esošie plāni to pilnībā sekmētu. 2014. gadā palielinās valsts budžeta izdevumi izglītībai, taču turpmākajos gados tie samazinās. Pamatojoties uz stabilitātes programmas izvērtējumu un Komisijas prognozi, Padome saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 uzskata, ka 2014. gadā ir risks novirzīties no korekcijām vidēja termiņa mērķa sasniegšanai, bet 2015. gadā paredzamas atbilstošas korekcijas.

- (9) Slovēķija, reaģējot uz Līguma par stabilitāti, koordināciju un pārvaldību prasībām, 2013. gada novembrī ievieša līdzsvarota budžeta normu. Tomēr budžeta struktūru vājina tas, ka nav noteiktas izdevumu maksimālās robežas. Lai gan to ieviešana tika paredzēta 2013. gada stabilitātes programmā, līdz šim šīs saistības nav īstenotas. Slovēķija joprojām ir vidēja riska valsts attiecībā uz publisko finanšu stabilitāti, un saskaņā ar prognozēm izdevumi veselības aprūpei būs galvenais ar pieaugošajām novecošanas izmaksām saistītais faktors, ieguldot 2 % no IKP, kas ir otrs lielākais prognozētais veselības aprūpes izdevumu pieaugums starp visām ES dalībvalstīm. Problēmas ir vērojamas galvenokārt stacionārajā un primārajā veselības aprūpē. Valdība 2013. gada decembrī pieņēma Veselības aizsardzības stratēģisko ietvardokumentu 2014.-2030. gadam, lai uzlabotu izmaksu lietderību. Tagad nepieciešami sīki izstrādāti stratēģijas īstenošanas plāni.
- (10) Slovēķija ir guvusi sekmes nodokļu saistību izpildes uzlabošanā un strādā pie rīcības plāna īstenošanas cīņai pret nodokļu krāpšanu, — ir ieviesta aptuveni puse no pasākumiem. Tādējādi ir iespajds, ka 2013. gadā ir uzlabojusies Slovēķijas nodokļu sistēmas efektivitāte, it īpaši PVN jomā, lai gan joprojām ir nepieciešams konsolidēt pasākumus un stiprināt nodokļu administrācijas spējas veikt analīzi un revīziju un ir iekavējusies nodokļu, muitas nodevu un sociālās apdrošināšanas iemaksu iekasēšanas unificēšana. Lai turpinātu uz izaugsmi vērstu fiskālo konsolidāciju, Slovēķija varētu vairāk paļauties uz nodokļiem, kas mazāk kaitē izaugsmei, piemēram, regulāriem īpašuma un vides nodokļiem. Šajā sakarā nav sekmējušās reformas regulāru īpašuma nodokļu jomā un šo nodokļu piesaistīšana īpašumu tirgus vērtībai. Ieņēmumi no šā nodokļa joprojām ir nelieli un nav mainījušies kopš 2000. gada. Valdība 2013. gadā īstenoja pasākumus, lai mazinātu lielās atšķirības algotu darbinieku un pašnodarbinātu personu nodokļu īpatsvarā, taču 2012. gadā novērotās būtiskās atšķirības abu šo grupu faktiskajās nodokļu likmēs joprojām ir spēkā.
- (11) Slovēķijas darba tirgū joprojām ir vērojamas daudzas problēmas. Lielākā daļa bezdarba (tā līmenis saglabājas ap 14 %) ir ilgtermiņa bezdarbs, kas norāda, ka bezdarba problēma Slovēķijā ir strukturāla. Slovēķijai ir izdevies nedaudz samazināt nodokļu īpatsvaru mazatalgotiem darba ņēmējiem, kuri atgriezušies darba tirgū pēc ilgtermiņa bezdarba, taču ir nepieciešams uzraudzīt un izvērtēt šo pasākumu efektivitāti. Citās jomās gūti tikai nelieli panākumi, proti, valsts nodarbinātības dienestu spējas uzlabošanā sniegt individualizētus pakalpojumus un saiknes stiprināšanā starp aktivizācijas pasākumiem un sociālo palīdzību. Attiecībā uz jauniešu bezdarbu valsts nodarbinātības dienestam ir ierobežotas agrīnas iejaukšanās spējas, kā arī spējas pielāgot pakalpojumus darba meklētāju profilam un sasniegt

jauniešus, kuri nav reģistrējušies. Tāpēc ir nepieciešama rīcība minētajās jomās, ņemot vērā jaunatnes garantijas shēmas mērķus. Nepieciešams veikt pasākumus, kas ir precīzāk mērķorientēti uz darba meklētajiem visnelabvēlīgākajā situācijā, tostarp romiem, kuru nodarbinātības līmenis joprojām ir ļoti zems. Māšu atgriešanos darba tirgū aprūpina tas, ka trūkst atbilstošu iespēju bērnu aprūpei.

- (12) Ierobežotā izglītības atbilstība darba tirgus vajadzībām kavē kvalificēta darbaspēka piedāvājumu. Skolēnu sekmes obligātajā izglītībā ir zemākas par ES vidējo rādītāju un ir ievērojami kritušās. Valsts izdevumi izglītības jomā joprojām ir zemi, neskatoties uz neseno skolotāju algu pieaugumu. Tiek stiprināta skolotāju sākotnējā apmācība un praktiskās pieredzes gūšana, taču šis darbs ir jāturpina. Neskatoties uz valdības paveikto profesionālās izglītības un apmācības reformu jomā un darbavietu subsidēšanā jauniešiem, jauniešu bezdarba līmenis joprojām ir viens no visaugstākajiem ES un arvien ir apgrūtināta pāreja no skolas uz nodarbinātību. Uz nodarbinātību orientētu bakalaura programmu salīdzinoši nelielā procentuālā daļa un nepietiekošā sadarbība ar darba devējiem samazina terciārās izglītības atbilstību darba tirgus vajadzībām. Arī augstākās izglītības kvalitātes uzlabošana un uzņēmumu sadarbība ar izglītības iestādēm palīdzētu celt Slovērijas ekonomikas inovācijas spējas. Pārdomātas specializācijas stratēģijas plāni ir solis pareizā virzienā, taču tos ir efektīvi jāīsteno. Ilgstoši nepietiekama kvalitatīvas agrīnās pirmsskolas izglītības un aprūpes nodrošināšana ietekmē izglītojamo, it īpaši romu, sekmes. Līdz šim iniciatīvas, kuru mērķis ir uzlabot romu skolēnu izglītības rādītājus, ir pārāk lielā mērā balstītas uz ES līdzfinansētiem projektiem.
- (13) Enerģētikas jomā Slovērija ir guvusi sekmes sagatavošanās darbos, lai nodrošinātu vairāk elektroenerģijas un gāzes tīklu starpsavienojumus ar kaimiņvalstīm. Tomēr joprojām ir vajadzīgi pasākumi, lai pilnveidotu Slovērijas enerģijas tirgus darbību un it īpaši uzlabotu tarifu noteikšanas mehānisma pārredzamību. Jaunajā plānošanas periodā ES finansējuma saņemšanai ir ierosināts pasākumu kopums energoefektivitātes palielināšanai.
- (14) Šobrīd īstenotā valsts pārvaldes reforma uzlabos orientāciju uz klientu, tomēr Slovērijas valsts pārvaldes darbs joprojām nav pietiekoši kvalitatīvs un efektīvs. Pastāvīgā ar politikas ciklu saistītā lielā kadru mainība apvienojumā ar vājo personāla vadību un mazo spēju veikt analīzi vājina uz faktiem balstītas politikas veidošanu. Slovērijai joprojām ir slikti starptautiskie korupcijas rādītāji, un valstij ir tikai neliels izdevies uzlabot tiesu sistēmas efektivitāti un pārredzamību. Uzņēmējdarbības vides kvalitāte Slovērijā ir pasliktinājusies, un atbalsts strauji augošiem uzņēmumiem ir palicis tajā pašā līmenī. Slovērija nesēn veica publiskā iepirkuma tiesiskā regulējuma reformu nolūkā uzlabot pārredzamību un efektivitāti, bet joprojām ir problēmas ar šā regulējuma piemērošanu un 2013. gada publiskā iepirkuma reformas ietekme aizvien ir ierobežota.
- (15) Eiropas pusgada kontekstā Komisija ir vispusīgi izanalizējusi Slovērijas ekonomikas politiku. Tā ir izvērtējusi stabilitātes programmu un valsts reformu programmu. Vērtējumā Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas izveidē Slovērijā, bet arī atbilstību ES noteikumiem un norādēm, ņemot vērā, ka ir jānostiprina Eiropas Savienības vispārējā ekonomikas pārvaldība, kas panākams, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot ES līmeņa ieguldījumu. Komisijas ieteikumi saskaņā ar Eiropas pusgadu ir atspoguļoti 1.–6. ieteikumā.

- (16) Ņemot vērā šo izvērtējumu, Padome ir izskatījusi Slovākijas stabilitātes programmu, un tās atzinums⁸ ir atspoguļots jo īpaši turpmāk izklāstītajā 1. ieteikumā.
- (17) Eiropas pusgada kontekstā Komisija ir vispusīgi izanalizējusi arī visas eurozonas ekonomikas politiku. Pamatojoties uz minēto analīzi, Padome ir sniegusi konkrētus ieteikumus dalībvalstīm, kuru valūta ir euro. Slovākijai būtu arī jānodrošina šo ieteikumu pilnīga un savlaicīga īstenošana,

AR ŠO IESAKA Slovākijai laikposmā no 2014. gada līdz 2015. gadam rīkoties šādi.

1. Pēc pārmērīgā budžeta deficīta novēršanas pastiprināt budžeta pasākumus 2014. gadam, ņemot vērā radušos 0,3 % no IKP atšķirību saistībā ar Stabilitātes un izaugsmes pakta prasībām, pamatojoties uz Komisijas 2014. gada pavasara prognozi. 2015. gadā atbilstoši prasībām nodrošināt korekciju 0,1 % apmērā no IKP vidēja termiņa mērķa sasniegšanai, ņemot vērā gaidāmos sliktos ekonomiskos apstākļus. Pēc tam, līdz brīdim, kad tiks sasniegts vidēja termiņa mērķis, katru gadu veikt strukturālās korekcijas 0,5 % apmērā no IKP, nosakot to par kritēriju. Arī turpmāk stiprināt fiskālo sistēmu, cita starpā ieviešot saistošas un izpildāmas izdevumu maksimālās robežas. Ilgtermiņā uzlabot publisko finanšu stabilitāti, palielinot veselības aprūpes nozares rentabilitāti, it īpaši racionalizējot stacionāro aprūpi un pārvaldību un nostiprinot primāro veselības aprūpi.
2. Uzlabot nodokļu administrācijas efektivitāti, stiprinot tās spēju veikt revīziju, riska novērtējumu un piedzīt parādus. Nekustamā īpašuma nodokļu bāzi piesaistīt īpašumu tirgus vērtībai.
3. Efektīvāk risināt ilgtermiņa bezdarba problēmu, izmantojot aktivizācijas pasākumus, otrās iespējas izglītību un īpaši pielāgotu, kvalitatīvu apmācību. Uzlabot valsts nodarbinātības dienestu lietu pārvaldības, personiskas konsultēšanas un darba meklētāju aktivizācijas spēju un stiprināt saikni starp aktivizāciju un sociālo palīdzību. Efektīvi risināt jauniešu bezdarba problēmu, uzlabojot agrīnas iekļaušanās pasākumus, ņemot vērā jaunatnes garantijas shēmas mērķus. Uzlabot sieviešu nodarbinātības veicināšanas pasākumus, pilnveidojot bērnu aprūpes iespējas, jo īpaši bērniem vecumā līdz trim gadiem.
4. Veikt pasākumus, lai palielinātu pedagoģiskā darba kvalitāti ar mērķi uzlabot izglītības rādītājus. Stiprināt ar darbu saistītas apmācības sniegšanu uzņēmumos profesionālās izglītības un apmācības jomā. Pielāgot akreditācijas, finansēšanas un pārvaldības pasākumus, lai veicinātu profesionāli orientētu bakalaura programmu izveidošanu. Uzlabot zinātniskās bāzes kvalitāti un nozīmību un īstenot plānus, lai sekmētu efektīvu zināšanu pārnesi un sadarbību starp akadēmiskajām aprindām, pētniecības nozari un uzņēmējdarbības nozari. Pieņemt sistēmiskus pasākumus, lai uzlabotu nelabvēlīgā situācijā esošu kopienu, tostarp romu, pieeju augstas kvalitātes un iekļaujošai pirmsskolas un skolas izglītībai, un veikt pasākumus, lai palielinātu šo kopienu plašāku iesaistīšanos profesionālajā izglītībā un augstākajā izglītībā.
5. Darīt vairāk, lai pilnveidotu enerģijas tirgus darbību, it īpaši palielinot regulējuma publisko pārredzamību un izpētot augsto elektroenerģijas tīklu izmaksu noteicošos faktorus, it īpaši rūpnieciskajiem patērētājiem. Pamatojoties uz līdz šim sasniegto, turpināt starpsavienojumu veidošanu ar kaimiņvalstīm, tostarp ar Ukrainu, atbilstoši aprīlī parakstītajam saprašanās memorandam.

⁸ Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.

6. Veikt pasākumus, tostarp grozot Civildienesta likumu, lai palielinātu civildienesta neatkarību. Pieņemt stratēģiju, lai uzlabotu valsts pārvaldes personāla vadību. Darīt vairāk, lai galvenajās ministrijās uzlabotu spēju veikt analīzi ar mērķi pieņemt uz faktiem balstītas politikas nostādnes un uzlabot politikas ietekmes novērtējumu kvalitāti. Veikt pasākumus, lai apkarotu korupciju, un paātrināt pasākumus, lai uzlabotu tiesu sistēmas efektivitāti un kvalitāti. Ieviest pasākumus, lai uzlabotu uzņēmējdarbības vidi, cita starpā arī maziem un vidējiem uzņēmumiem. Darīt vairāk, lai uzlabotu publiskā iepirkuma efektivitāti.

Briselē,

*Padomes vārdā–
priekšsēdētājs*